helpt bij het huisvesten van vergunninghouders

Platform Opnieuw Thuis
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

postbus@opnieuwthuis.nl
www.opnieuwthuis.nl

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

Datum: 10 juli 2017
Onderwerp: Eindrapportage Platform Opnieuw Thuis

Geachte heer Dijkhoff,

Hierbij ontvangt u de eindrapportage van het Platform Opnieuw Thuis. Gedurende de periode van 1 november 2014 tot half juli 2017 was het platform werkzaam als adviserend, stimulerend en probleemoplossend gremium bij het proces van de huisvesting van vergunninghouders in de Nederlandse gemeenten.

Aanleiding oprichting platform

Sinds 2014 nam de instroom van asielzoekers naar Nederland toe en in de loop van dat jaar werd duidelijk dat veel gemeenten problemen ondervonden bij het huisvesten van vergunninghouders, zowel qua tijdigheid als qua omvang. Daardoor stokte de uitstroom uit de opvang en ontstond er 'een grote groep van op huisvesting wachtende vergunninghouders in de opvang. Om de uitstroom en dus de huisvesting van vergunninghouders weer in goede banen te helpen leiden, is besloten tot de instelling van het "Platform Opnieuw Thuis".

In het instellingsbesluit[1] is de taak van het platform als volgt omschreven: "Dit platform heeft tot taak zorg te dragen voor een gezamenlijke inzet voor het op het vereiste niveau houden van het tempo van uitplaatsing van vergunninghouders. Het gemeenschappelijke doel hierbij is de tijdige en correcte huisvesting, conform de taakstelling, bedoeld in artikel 28 en 29 van de Huisvestingswet 2014, van de vergunninghouders. Het platform vervult hierin een ondersteunende rol en doet voorstellen tot verbetering van het huisvestingsproces en de verbreding van de mogelijkheden die de woningmarkt kan bieden bij de huisvesting van vergunninghouders".

In deze eindrapportage zullen wij terugblikken op de ontwikkelingen van de afgelopen 2,5 jaar, de hieraan gekoppelde werkzaamheden van het platform en zullen tenslotte ingaan op de borging van de resultaten.

Ontwikkelingen instroom en taakstellingen

In *tabel 1* is de ontwikkeling van de instroom in deze periode zichtbaar. De verhoogde instroom had een grote impact op de opvang en de huisvestingsketen, want een aanzienlijk aandeel van de asielzoekers werd als erkend vluchteling toegelaten tot Nederland. De ontwikkeling van de taakstelling en de realisaties zijn zichtbaar in *tabel 2*.

[1] Instellingsbesluit van 2 juni 2015; Staatscourant 2015 nr. 16415 19 juni 2015,

asielaanvragen	totaal	Eerste aanvragen	Tweede en volgende aanvragen	nareizigers
2014	29.890	21.810	2.720	5.360
2015	59.330	**43.090**	1.940	13.850
2016	33.670	18.170	1.660	11.810

Tabel 1: asielinstroom totaal en uitgesplitst naar type aanvraag (bron: Rapportage Vreemdelingenketen)

Taakstellingsperiode	**taakstelling:**	Realisatie	
2014 –II:	9.250	8.017	achterstand bij start: 1.407
2015 – I:	14.000	11.357	achterstand bij start: 2.640
2015 –II:	14.900	16.753	achterstand bij start: 5.276
2016 – I:	20.000	18.089	achterstand bij start: 3.373
2016 – II:	23.000	22.200	achterstand bij start: 5.282
2017 – I:	13.000	18.944	achterstand bij start: 6.082
Totaal	**94.150**	95.360	

Tabel 2: overzicht taakstellingen en realisaties 2014-II – 2017-I. (Bron: COA)

Bovenstaande ontwikkelingen geven inzicht in de enorme huisvestingsopgave van gemeenten voor deze periode. In de loop van 2015 liepen gemeenten flink achter met het realiseren van de taakstelling. Nu, ruim twee jaar later, zijn de gemeenten 'bij' met de taakstellingen. Dat is in het licht van de hierboven gepresenteerde aantallen een grootse prestatie van met name gemeenten en woningcorporaties. Zij verdienen daarmee alle lof.

Activiteiten en werkwijze platform

De werkzaamheden van het platform van de afgelopen 2,5 jaar zijn op te delen in drie onderdelen: werken aan procesverbeteringen t.b.v. een beter lopend huisvestingsproces, het adviseren van gemeenten bij het huisvesten van vergunninghouders en het leveren van concrete analyse- en informatieproducten. Gedurende de afgelopen twee en een half jaar:

- is het uitplaatsingsproces bij het COA versneld en verbeterd. Het opleidingsniveau en de kennis en kunde van de vergunninghouder spelen in toenemende mate een rol bij de uitplaatsing, waardoor deze meer op maat is gesneden. Dat moet de integratie en de participatiegraad van vergunninghouders verder helpen verbeteren;
- is de inschrijving van vergunninghouders in de Basisregistratie personen (BRP) geconcentreerd en geprofessionaliseerd in zogenoemde BRP-straten in de aanmeldcentra, waardoor individuele gemeenten aanzienlijke administratieve handelingen uit handen zijn genomen en het proces van huisvesting is versneld;
- is ook de aanvraag van huur-, kinder- en zorgtoeslagen voor deze groep (voorlopig) gecentraliseerd bij het Servicepunt Toeslagen van het COA, zodat voorkomen wordt dat het eerste verblijf in een gemeenten begint met een schuld. Dat helpt weer de vergunninghouders eerder zelfstandig te laten functioneren;
- zijn gemeenten geadviseerd en gestimuleerd over de flexibilisering van de woningmarkt en de inzet –al dan niet tijdelijk- van kantoorpanden of leegstaand

maatschappelijk vastgoed voor huisvesting van verschillende groepen woningzoekenden;
- zijn gemeenten geadviseerd en gestimuleerd bij het doorontwikkelen van de 'eigen' processen en onderlinge (ambtelijke) afstemming als het gaat om de huisvesting van vergunninghouders. Er ontstaat daardoor ook meer regionale en interregionale samenwerking en afstemming.;
- is aan de informatievoorziening tussen departementen en gemeenten een impuls gegeven, onder andere door de komst van een informatieve en interactieve website. Ook door het geven van presentaties op bijeenkomsten en conferenties is de informatievoorziening verbeterd.

Het Platform blikt tevreden terug op de mooie resultaten die behaald zijn, maar wel in het bewustzijn dat deze resultaten alleen door directe samenwerking met alle betrokken partners tot stand zijn gekomen; van meet af aan was partnerschap en gelijkwaardigheid het uitgangspunt bij het zoeken naar oplossingen voor proces- en huisvestingsvraagstukken.

Borging en blik op de toekomst
Het werkveld waarbinnen het Platform heeft geopereerd, kenmerkt zich door een voortdurende dynamiek. Hoge asielinstroom kan binnen een jaar weer omslaan naar aanmerkelijk lagere aantallen, waardoor een discussie over de snelle komst van (crisis)opvang een jaar later kantelt naar discussies over juist de sluiting van bepaalde opvanglocaties. Daarnaast kan ook de samenstelling van de instroom snel veranderen van bijvoorbeeld alleenstaanden naar gezinnen. Dat dynamische karakter blijft en vraagt om meer flexibele oplossingen die kunnen meebewegen met deze dynamiek. Het platform heeft in kunnen spelen op deze dynamiek door constant de samenwerking op te zoeken en de koers aan te passen op de behoefte die er op dat moment speelt.

De werkzaamheden van het platform zijn per half juli 2017 afgerond op een moment dat het huisvestingsproces structureel beter verloopt en de gemeenten gelijk lopen met de taakstelling. Om de geleerde lessen van de afgelopen 2,5 jaar goed te borgen in de staande organisaties heeft langs de volgende drie lijnen de borging plaatsgevonden:

1. Samenwerking
Het afgelopen jaren heeft het platform op het gebied van samenwerking een breed scala aan activiteiten opgezet. De volgende activiteiten zullen geborgd worden in de lijn:
- de regionale netwerken die samen met het Ondersteuningsteam Asiel en Vergunninghouders (OTAV) van de VNG en OTAV gezondheid zijn opgezet worden vanuit een op te zetten 'kernteam' van adviseurs in stand gehouden.
- de gezamenlijke werkgroep procesverbeteringen, die toeziet op de kwaliteit van het proces van huisvesting, zal door het Ministerie van VenJ worden voortgezet.
- minimaal twee keer per jaar wordt door VenJ een multidisciplinaire (stakeholders)bijeenkomst georganiseerd, voorafgaande aan de vaststelling van de halfjaarlijkse huisvestingstaakstelling.

2. Informatie-uitwisseling
- De content van de website www.opnieuwthuis.nl wordt ondergebracht bij www.gemeentenvandetoekomst.nl. Het onderdeel 'Land in Beeld' wordt ondergebracht bij www.woningmarktbeleid.nl.
- Op gezette tijden zullen voor verschillende gremia (zoals de Landelijke Regietafel, de provinciaal toezichthouders, de regionale bijeenkomsten van provincie en gemeenten) analyses over de voortgang van de huisvesting gemaakt worden. Deze informatie zal via het bovengenoemde kernteam, ook op regionale bijeenkomsten gedeeld worden.

3 Flexibilisering woningmarkt

Een belangrijke les van 2,5 jaar huisvesting van vergunninghouders is de brede permanente vraag naar snelle en tijdelijke woonruimte voor veel meer groepen dan vergunninghouders alleen. Tijdens het slotevenement van het Platform Opnieuw Thuis van 3 juli jl. in Rotterdam is een manifest aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en het ministerie van Veiligheid en Justitie overhandigd. In het manifest, dat mede is ondertekend door de VNG, AEDES en de G32, worden het Rijk, gemeenten en woningcorporaties opgeroepen om de handen ineen te slaan voor al die mensen die snel woonruimte nodig hebben, de zogeheten spoedzoekers. Dat kan door het verbreden van de focus van permanent vastgoed naar een flexibel segment voor personen met spoed. Het manifest is terug te vinden op de website van de VNG: https://vng.nl/onderwerpenindex/ruimte-en-wonen/woonbeleid/nieuws/urgentie-woningmarkt-niet-verdwenen.

Slot

Het Platform en de partners kijken met voldoening terug op de activiteiten en de behaalde resultaten van de afgelopen 2,5 jaar. De betrokken partijen zullen elkaar blijvend moeten opzoeken om in te kunnen spelen op de dynamiek van de instroom. Het huisvesten van vergunninghouders is een maatschappelijke opgave en het belang van snelle en goede 'landing' van de vergunninghouders in een gemeente als opmaat naar hun integratie en participatie in de samenleving heeft in de afgelopen 2,5 jaar naar onze mening een veel centralere rol ingenomen in het handelen en denken van zowel Rijks- als regionale en lokale overheden. Die lijn dient naar de visie van het Platform vastgehouden te worden. Hier ligt ook een grote uitdaging voor gemeenten. Van de departementen wordt gevraagd om mee te helpen de voorwaarden voor een meer flexibel en anticiperend systeem te scheppen. Het Platform meent dat met de voorgestelde borging hier een goede basis voor wordt gelegd.

Namens de leden van Platform Opnieuw Thuis,

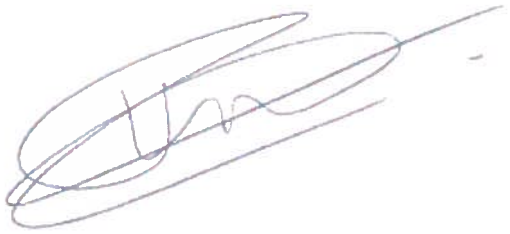

M. Florijn
Ambassadeur Platform Opnieuw Thuis